

„Isplati se!” (I): Sila koja pobjeđuje vrijeme

Vjernost je vrlina koja nastaje u odnosima među ljudima – a time i s Bogom – kada se pouzdamo u ljubav druge osobe.

13.08.2022.

„Nijedan čovjek nije otok, sasvim sam za sebe; svaki je čovjek dio kontinenta, dio Zemlje; smrt svakog čovjeka smanjuje mene, jer sam obuhvaćen u čovječanstvu. I zato

nikad ne pitaj kome zvono zvoni; Tebi zvoni". U ovom dobro poznatom citatu, engleski pjesnik iz 17. stoljeća John Donne leži bolestan u krevetu kada u daljini čuje zvono koje zvoni za sprovod nepoznate osobe. To ga navodi da počne razmišljati o međusobnoj povezanosti svih muškaraca i žena. Svaka je osoba na neki način povezana sa svakim drugim ljudskim bićem. Svi dijelimo isto odredište i brzo prolazimo ovim svijetom na putu prema Bogu.

Rizik i hrabro kockanje

Svatko od nas čini dio mreže odnosa koja nas je dočekala i koje se održava u ovom svijetu. I upravo u tim osobnim vezama javlja se potreba za vjernošću. Iako se pojam „vjernost” koristi u mnogim različitim kontekstima, „posebno je relevantno”, piše prelat Opusa Dei, „razmotriti vjernost u odnosima među ljudima, u njezinom

najdubljem ljudskom aspektu.” [1]
Trebamo jedni druge, ne samo za naše materijalne potrebe, već da bismo bili sretni. „Budući da je čovjek društvena životinja, jedan čovjek prirodno duguje drugome sve što je potrebno za očuvanje ljudskog društva“, kaže sveti Toma Akvinski govoreći o potrebi međusobnog povjerenja u društvu. Istina je da je prva potpora koja nam je potrebna u životu obično materijalna, jednostavno da bismo preživjeli. Ali također trebamo međusobnu podršku kako bismo išli naprijed s nadom i povjerenjem. Stoga svetac nastavlja: „Ljudima bi bilo nemoguće živjeti zajedno ako ne bi vjerovali jedni drugima, kao da jedni drugima navješćuju istinu.”[2]

Ponekad čujemo da naše vrijeme karakterizira više osobna potraga za potpunom autonomijom nego svijest da su naši postupci povezani s ljudima oko nas; da više volimo

iluziju da smo potpuno samodostatni, nego da priznamo svoju potrebu za drugima. Stavovi koji nas navode da se izoliramo od drugih, a koje svi u većoj ili manjoj mjeri gajimo, prva su pukotina koju moramo prevladati kada težimo biti vjerni.

Iako neke vrline nisu neposredno vezane za izravan odnos s drugim ljudima, kao što su hrabrost ili umjerenost, druge vrline mogu postojati samo u odnosima. Vjernost je posebno jedna od njih, budući da uključuje davanje i uzimanje između dvije osobe. Prvo, vjerujući da druga osoba koja je okrenuta prema meni ima dobre namjere; i drugo, konstruiranje vlastitog života s uvjerenjem da me ta druga osoba voli sada i da će to nastaviti činiti u budućnosti. U tom smislu, prvo se rađa u drugoj osobi i ne ovisi u početku o nama samima. To je vrlina koja pobjeđuje našu sklonost prema samodostatnosti i poziva nas na

poniznu otvorenost koja, kako je rekao papa Franjo govoreći o vjernosti u braku, „uvijek uključuje rizik i hrabro kockanje.” [3] Vjernost je dinamična sila koja treba rasti. To je „sila koja pobjeđuje vrijeme, ne kroz krutost ili inerciju, već na kreativan način,”[4] i vodi do sretnog života koji dijelimo s osobom kojoj vjerujemo.

Terezija od Isusa i Isus od Terezije

Iz onoga što svakodnevno gledamo u medijima i iz vlastitih iskustava, svi shvaćamo koliko je hitno ponovno otkriti ljepotu vjernosti, ljudsko dobro koje ona podrazumijeva i sreću koju donosi. Jasno vidimo potrebu da je ponovno otkrijemo u braku, u obitelji, u odnosu ljudi s Bogom i, općenito, u bilo kojoj vrsti osobnog odnosa.[5] Da bismo to ostvarili, oslanjamo se, prije svega, na pomoć našeg Gospodina. A zatim i na čežnju za stvaralačkom vjernošću

koju otkrivamo u tolikim ljudima, također i u nama samima – „vjernost koja je slobodan odgovor na Božju milost, življena s radošću i također s dobrim raspoloženjem.”[6]

Čovjekovo srce nije zadovoljno apsolutno autonomnim životom, koji se živi sam, budući da „nijedan ljudski život nikada nije izoliran. Povezan je s drugim životima. Nijedan muškarac ili žena nije jedan stih; svi mi činimo jednu božansku pjesmu.”[7]

Ponekad se sve to može činiti gotovo kao nedostižan san, nešto što nadilazi naše snage. I u određenom smislu jest, budući da je svatko od nas, ako se oslanjamo samo na sebe, slab, na nogama od gline; nadalje, vjernost može nastati samo između dvije osobe. Ali upravo nas iskustvo vlastite slabosti sprječava da se oslonimo samo na vlastite dobre želje ili talente. Ovdje nam mogu pomoći riječi svetog Pavla: Sve mogu

u Onome koji me jača (Fil 4,13). Bog, koji nam svoju ljubav besplatno nudi prije nego što je možemo zatražiti, i koji nas ne prestaje ljubiti bez obzira na sve, daje nam se kao izvor naše vjernosti njemu i drugim ljudima.

Ipak, ako razmišljamo o iskustvu Božje vjernosti u vlastitom životu i u životima tolikih drugih, mogli bismo reći da ipak možemo vjerovati sami sebi. Koliko se često, možda posebno u teškim trenucima, sjetimo povjerenja koje nam je ukazao naš Gospodin, počevši od našeg rođenja (sama činjenica da smo živi njegov je izbor), zatim našeg krštenja i svih prilika koje nam je Bog ukazao svoju ljubav, svoju blizinu i svoje svjetlo. Iako je Božji izbor bio vječan, njegovo povjerenje koje nam je ukazao otkriva se u našim životima tijekom vremena, a mi neprestano rastemo u toj svijesti i cijenimo tu privilegiju.

Ali kada, nasuprot tome, pokušavamo biti vjerni samo svojom snagom, kada izgubimo iz vida odnos na kojem se temelji naša vjernost, prestajemo osjećati Božje povjerenje u nas. I zaboravljamo na sve darove koje smo dobili, poput onih vinogradara koji su zaboravili da rade samo zato što ih je vlasnik prvi izišao potražiti, a ne zbog vlastitih zasluga (usp. Mt 21,33-46). Umjesto toga, fokusiramo se na to koliko su naši naponi mali i nedostatni. Malo po malo mogu se pojaviti pritužbe, kratki bijeg i nevjernost u malim stvarima. Možemo se čak „naviknuti“ biti blizu našeg Gospodina, i jednostavno tražiti smiriti svoju savjest, padajući u mlakost. Gubi se novost druge osobe, iznenađenje njegova lica, kreativnost koju osobni odnos uvijek zahtijeva.

U konačnici, možemo biti vjerni jer nam Bog vjeruje. Tako su sveci bili vjerni. Biografi pripovijedaju da je

sveta Terezija Avilska jednoga dana, kad se spremala popeti stepenicama u samostanu Utjelovljenja, susrela prekrasno dijete koje joj se nasmiješilo. Pitala ga je: „Tko si ti?” Dječak je odgovorio još jednim pitanjem: „A tko si ti?” Svetica, zadivljena, odgovori: „Ja sam Terezija od Isusa.” A dječak joj je sa smiješkom rekao: „Pa ja sam Isus od Terezije.” Upravo u takvom odnosu, između dvoje ljudi, nastaje vjernost, uključujući i naš odnos s Bogom: „Kršćanin nikada ne može biti usamljen, jer živimo u stalnom kontaktu s Bogom, koji je i blizu nas i na nebu. .”[8]

Vjernost djece Božje

„Krepost vjernosti duboko je povezana s nadnaravnim darom vjere; postaje izraz one postojanosti koja je svojstvena onima koji su Boga učinili temeljem čitavog svog života”, rekao je Benedikt XVI. I nastavio je:

„U vjeri nalazimo jedino jamstvo našeg postojanja (usp. Iz 7,9); samo na tom temelju možemo zauzvrat biti istinski vjerni.”[9] Uvidjevši Božju vjernost, koja prethodi vjernosti koju želimo za sebe, možemo razmotriti tri načina na koje možemo ojačati vlastitu vjernost: iskustvo radosti pripadnosti Ocu, u Kristu, kao slobodne osobe; produbljujući sve potpunije naše osobno poistovjećivanje s njegovom voljom, koja je također osobna i koja nam je uvijek dar; i bolje živjeti bratske odnose koji nastaju među onima koji žele biti vjerni.

Prvo, mi pripadamo Bogu – ne kao nešto inertno, nego kao živa bića, kao slobodne osobe, sposobne i voljeti i otvoriti se ljubavi druge osobe. Bog nam se darovao osobno, u svojoj trojstvenoj ljubavi. Stoga želimo upoznati našeg Gospodina i sebe sve bolje, kako bismo uživali, trpjeli, radili i odnosili se s drugima

uronjenim u naše božansko sinovstvo. Kao u snu o Jakovljevim ljestvama, prema tumačenju svetog Ivana od Križa, što se više uspinjemo u spoznaji i ljubavi prema Bogu, to više silazimo u dubinu vlastite duše. [10] Sve bolje upoznavanje Boga dovodi nas bliže nama samima, jer smo djelo njegovih ruku; a u isto vrijeme bolje upoznavanje njegovog stvaranja, posebice u nama samima, može nas ispuniti čuđenjem i ljubavlju prema Stvoritelju. Zato rado slijedimo savjet svetog Josemaríje u posljednjoj točki Puta: „Zaljubi se i nećeš ga ostaviti,”[11] koji je blaženi Alvaro preokrenuo: „Nemoj ga ostaviti, i zaljubit ćeš se.”[12] Naša želja da ga izbliza slijedimo, ponekad i idući protiv struje, dovoljna je da naš Gospodin usadi u nas obnovljenu i gorljiviju ljubav prema Njemu.

Drugo, znamo da je ljubav prema Bogu, zapravo, put poistovjećivanja s

Kristom, dopuštanja da njegovo povjerenje u nama donese plodove. Međutim, da bismo to postigli potrebna nam je i njegova pomoć. Doista, nitko ne može zvati Boga Ocem, niti se smatrati njegovim sinom ili kćeri, osim ako je netko u Kristu. Ali iako svi dijelimo isti Isusov život, svatko od nas to čini na osobni način. Bog je svakome od nas podario posebne talente i vrline, jedinstvenu osobnost, način gledanja na svijet koji je samo naš. Stoga svačija vjernost Bogu nije nešto jednolično, kao iz kalupa otisnuto; nego je osobno i jedinstveno, iskovano u svačijem životu. Stoga nema smisla uspoređivati se s bilo kim drugim ili se osjećati da nas netko procjenjuje na temelju ustaljenih shema. „Vjernost je biti vjeran obvezi ljubavi, a upravo je ljubav prema Bogu krajnji smisao slobode... Uzmite moj jaram na sebe i učite od mene, jer sam blaga i ponizna srca, i naći ćete odmor

dušama svojim. Jer jaram je moj
sladak i breme je moje lako (Mt
11,29-30).“[13]

Konačno, kao Božja djeca, svi smo mi
braća i sestre. I kao dio njegove
redovne providnosti (načina na koji
se brine za nas), svi mi jednako
sudjelujemo u njegovom božanskom
očinstvu: svi „pružamo ruku pomoći”
Bogu tako što smo dobri očevi i dobre
majke za druge. Nitko ne može sam
napisati vlastiti život; nego smo
koautori s onima koji su uz nas. Mi
smo protagonisti u povijesti vlastitog
života, a u isto vrijeme činimo dio
povijesti drugih, u velikoj knjizi
života. Tako shvaćamo da vjernost
onih oko nas ovisi o našoj vlastitoj
vjernosti. I obrnuto: da se
suprotstavimo vlastitoj slabosti,
imamo snagu drugih. Tu pažnju i
brigu treba usmjeriti prije svega na
one u vlastitoj obitelji, kako prirodne
tako i nadnaravne, a zatim proširiti i
na ostale članove Crkve. A budući da

nas „od stotinu duša zanima stotinu”[14], brinemo se za svetost svakoga koga Bog postavi na naš put. Ovo je najbolji način da osiguramo vlastitu vjernost, s „ključem i ključanicom”.

[1] Monsinjur Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo, 19. ožujka 2022., br. 1.

[2] Sveti Toma Akvinski, Summa Theologica, II-II, q. 109, čl. 3, 1.

[3] Papa Franjo, Amoris laetitia, br. 132.

[4] Guillaume Derville, „Na blagdan svetog Josipa: Obnovljena vjernost,” na opusdei.org.

[5] „Odanost” se često smatra sličnom “vjernosti”. No, lojalnost ne proizlazi nužno iz povjerenja temeljenog na ljubavi prema drugoj osobi, već iz aspekata koji se odnose na pravdu. Zato se vrlina lojalnosti ne odnosi

uvijek na drugu osobu, već na ideje, vrijednosti ili institucije.

[6] Monsinjur Fernando Ocáriz,
Pastoralno pismo, 19. ožujka 2022.,
br. 4.

[7] Sveti Josemaría, Susret s Kristom,
br. 111.

[8] Sveti Josemaría, Susret s Kristom,
br. 116.

[9] Benedikt XVI., Govor, 11. lipnja
2012.

[10] Usp. Sveti Ivan od Križa, Tamna
noć duše, II, 8, 5.

[11] Sveti Josemaria, Put, br. 999.

[12] Blaženi Alvaro del Portillo,
Pastoralno pismo, 19. ožujka 1992.,
br. 50.

[13] Monsinjur Fernando Ocáriz,
Pastoralno pismo, 19. ožujka 2022.,
br. 8.

[14] Usp. Sveti Josemaría, Prijatelji
Božji, br. 9.

Antonio Malo

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/isplati-se-i-
sila-koja-pobjeduje-vrijeme/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/isplati-se-i-sila-koja-pobjeduje-vrijeme/) (7.08.2025.)